

WESTWANDELING

We verlaten de **Stedelijke Visserijschool "John Bauwens"**. Voor ons ligt de **kazerne "Bootsman Jonsen"**. De oudste delen (turnzaal en officiersmess) dateren van 1920-1925. We nemen de Zinnialaan richting stadscentrum. We bevinden ons hier op het **Hazegraskwartier**. Dit stadsgedeelte kende ooit een bruisende activiteit, maar ligt er nu doods en vervallen bij. Plannen voor stadskernvernieuwing zullen ongetwijfeld bijdragen tot een heropleving van dit kwartier. Op de hoek nemen we rechts de Lijndraaiersstraat om dan onmiddellijk links de parking te kruisen. Zo komen we in de Brigantijnenstraat. Op de hoek, naast het gebouw van VDAB, bevindt zich **"Radio Oostende"**. De werking en functie ervan wordt via geleide bezoeken uitgelegd.

We keren even op onze stappen terug en steken vervolgens de Leopold III-laan over. Voor ons ligt de **Mercatorjachthaven** met zijn 300 aanlegplaatsen. Slechts 2 van de oorspronkelijke 3 gegraven dokken bleven bewaard. Ze werden aangelegd onder het Oostenrijks Bewind van Maria Theresia (1717-1780) en keizer Jozef II (1741-1790). In 1905 vatte men echter het plan op om de 3 dokken te dempen voor de bouw van woningen. Hiertegen ontstond er reactie. De inbreng van James ENSOR, die een petitie inzamelde met meer dan 10.000 handtekeningen, is zeker meebepalend geweest dat men in 1936 uiteindelijk besliste de dokken te behouden. Het derde dok is echter wel verdwenen. In dit derde dok - het huidige stadhuis staat nu op die plaats - waren de Oostendse scheepswerven gevestigd. In 1947 liep hier het laatste houten vissersschip van stapel.

Het belangrijkste schip in deze jachthaven is de **Mercator**. Dit schoolschip van de Belgische koopvaardijvloot voer van 1932 tot 1960 alle wereldzeeën af. Toen het uit de vaart werd genomen, kreeg het schip na een kort verblijf in Antwerpen een vaste stek in Oostende. Deze driemasterbarkentijn werd ingericht als nautisch museum waar heel wat uitheemse voorwerpen uit zijn vaartijd verzameld zijn. Het was dit schip dat in 1936 de stoffelijke resten van Pater Damiaan overbracht van het melaatseneiland Mollokai naar Antwerpen. Een andere belangrijke wetenschappelijke onderneming van de Mercator was de reis naar het Paaseiland vanwaar het een aantal van deze enigmatische beelden meebracht (nu nog te bezichtigen in het Cinquantenaire in Brussel).

In ditzelfde dok speelde zich in 1887 ook de **Oostendse vissersopstand** af. Wrevel tussen de Oostendse en Engelse vissers leidde tot een opstand van onze vissers. Tijdens schermutselingen tussen onze zeelui en de gendarmerie en burgerwacht vielen er 2 dodelijke slachtoffers onder de vissers.

Voor we onze weg verder zetten, kijken we nog even richting stadhuis. Op het Vuurkruisenplein zien we het beeldje "De Wind" van beeldhouwer/portrettist Emiel BULCKE. Verder is er nog een monument ter ere van Leopold III en het modern kunstwerk "Pallas" van Luc VAN SOON.

We zetten onze tocht verder langs het dok, richting station. Rechts, waar nu het Delhaisegebouw staat, stond ooit het oude station van Oostende. Tegenover deze supermarkt aan de overkant van het dok zien we de imposante neo-klassieke gevel van het **Onze-Lieve-Vrouwecollege**. Oorspronkelijk werd het in 1787 gebouwd als hotel. Pas later, in 1878, werd het een school.

We steken de Kapellebrug over doch kunnen niet nalaten een blik te werpen op de vervallen **gevelrij** van het **Ernest Feysplein**. Deze huizenrij vormt het laatste ensemble van neo-gotische burgerarchitectuur uit onze stad. Laat ons hopen dat ze niet ten prooi valt van de slopershamer.

We verlaten de dokken en trekken de Kapellestraat in, een van Oostende's drukke winkelwandelstraten. Op de hoek met Jozef II-straat slaan we rechts af. We komen hier oog in oog te staan met de neo-gotische **SS. Petrus- en Pauluskerk**. Deze kerk, ingewijd in 1905, werd gebouwd in opdracht van koning Leopold II. Ze verving de vroegere kerk die in 1896 ten prooi viel van de vlammen. Alleen de octogonale toren met vierkante basis en de barokke poort bleven gespaard. Ter hoogte van de sacristie zien we het **praalgraf van Louise-Marie d'Orleans**, echtgenote van koning Leopold I, alsook het **beeld van Paster Pype** (ca. 1936). Dit beeld stond oorspronkelijk opgesteld in een nis boven de ingangspoort van de Paster Pypeschool.

Paster Pype, geboren als boerenzoon te Gheluwe in 1854, werd op 12 november 1884 benoemd tot onderpastoor op SS. Petrus- en Paulus. Twee jaar later werd hij aangesteld als eerste aalmoezenier ter zee. Deze priester was zeer begaan met het lot van onze vissersbevolking. Tot aan zijn dood heeft hij geijverd voor een verbetering van hun levensomstandigheden. Zo richtte hij de Vrije Vissersschool Sint Andreas op (de latere Paster Pypeschool), stichtte hij de "Vrije Vissersgilde : 't Zal wel Gaan" met spaarkas, pensioenkas en kas tegen ongelukken op zee. Voor de vissersmeisjes en -vrouwen stichtte hij "Germana", een school waar naai- en kookles werd gegeven door nonnen. Daarnaast deed hij ook aan wetenschappelijk onderzoek en publiceerde zijn bevindingen in talrijke publicaties. Hij stierf op 3 juni 1926. Het beeld, van de hand van Karel DEMUYNCK, kreeg hier in dit plantsoen een nieuwe plaats, na een restauratie door beeldhouwer Paul PERNEEL.

Via het SS. Petrus- en Paulusplein gaan we richting station. Op dit plein staat het in 1968 vernieuwd gedenkteken voor de slachtoffers van beide wereldoorlogen met afbeeldingen van koning Albert I en koningin Elisabeth.

Rechts van dit monument, op de hoek, zien we de taverne "**Het Waterhuis**". Het was hier dat de schippers vanaf 1625 zich in drinkbaar water konden bevoorraden. Het water was er gestokkeerd in citernes.

We steken wederom de Vindictivelaan en de brug over, richting station, voor een vrij bezoek aan de **ferryboot de "Reine Astrid"**. Het station met zijn stalen en glazen dakgewelf, daterend van 1911, werd recent gerestaureerd en geklasseerd.

We verlaten het station en via de Churchillkaai gaan we richting Loodswezen. Aan onze linkerkant passeren we de **Mercatorsluizen**, daterend van 1975. Tijdens de graafwerken werd er ter hoogte van deze sluizen heel wat Chinees porselein bovengedaald. Deze archeologische vondsten (waar zijn ze naartoe?) zouden erop wijzen dat hier in de 18de eeuw de schepen van de Oostendse Compagnie (=Oost Indische Compagnie 1723-1731) aanmeerden.

Rechts zien we het **ferrybotenstation**. Onder koning Leopold II werd er hier een vismijn gebouwd, de "**Cierk**" genaamd.

Voor ons ligt het **tijdok Montgomery**, eveneens daterend uit de tijd van Leopold II. Na de landing van de geallieerden werd Oostende als een van de eerste havens bevrijd. Na de oorlog werd het dok heringehuldigd en kreeg het zijn huidige naam. Tevens werd er een gedenkteken opgericht. Aan de oostzijde van dit dok werd het **nieuw Loodswezengebouw** opgericht. Architectuur en moderne kunst zijn hier tot één geheel versmolten. Langs deze kade kan men inschepen voor een minicruise op de Seastar. Verder zien we nog de loodsboten, de reddingsboot en een vaartuig van de zeevaartpolitie.

Na een bezoek aan het Loodswezengebouw nemen we de richting Mercatorsluizen. We stappen de eerste brug over en komen zo op de **Visserskaai**. Hier bevinden we ons in het Oostends schipperskwartier, het vroegere werkterrein van Paster Pype. Over de ganse lengte van de Visserskaai zien we een lint van **restaurantjes** (ca. 45). Langs deze kant van het tijdok dobberen de vissersbootjes. Het zijn in hoofdzaak bokkevissers die 's nachts uitvaren om hun netten uit te smijten langs de kustlijn. In de vroege ochtend komen ze dan terug de haven binnen om hun vangst, in hoofdzaak de **grijze garnaal**, aan de man te brengen.

De kade zelf is over haar ganse lengte afgeboord met een muur.

Het is een **stormvloedmuur** die het lagergelegen stadscentrum moet beschermen tegen een eventuele overstroming. De laatste grote overstroming in Oostende dateert van 1953.

Voor ons zien we op een uitsprong in het dok het **Noordzee-aquarium**. Het aquarium, waar we eveneens een bezoek zullen brengen was vroeger het garnaalkot.

Even verder zien we de **vistrap** met zijn vernieuwde overdekte visstandjes. Hier wordt de vangst van de kustvissers te koop gesteld. Palend aan de oude vissershaven zien we een tweede jachthaven, de **North Sea Yacht Club**, met zijn 90 ligplaatsen.

Stilaan bereiken we het einde van onze wandeling. We steken de Montgomerykaai over. Doorheen een glazen wand, de rendez-vous plaats voor een gezellige babbel onder de bejaarden, zien we het **Klein Strand** tevoorschijn komen, één van onze 5 stranden. Rechts van het strand liggen de havengeul en de staketsels. Het houten 100 jaar oude **westerstaketsel** was één van de geliefkoosde wandelplaatsen van koning Leopold II. Staketsels werden gebouwd om de havengeul duidelijk te markeren voor de schippers. Het vergemakkelijkt tevens het binnenvaren daar het water tussen deze havenhoofden veel rustiger is. De **havengeul** zelf dateert reeds van 1584. Uit vrees beschoten te worden door de Spanjaarden vanop de hoge duinen ten oosten van onze stad besloten de Oostendenaars om deze duinen af te graven. Gevolg was dat de zee deze afgegraven duinstrook doorbrak en het ganse achterland onder water zette. Door het dagelijks in- en uitstromen van het zeewater bij eb en vloed, werd alzo een havengeul uitgeschuurd.

Vanop het staketsel hebben we een zicht op het **oostelijk havengedeelte** (zie hiervoor de oostwandeling). Op het einde van het havenhoofd staat de **mistklok** met bovenaan een groen licht. Groen is het kleur voor stuurboord (rechterkant in de vaarrichting). Het hoofd vormt tevens een geliefkoosde stek voor de talrijke lijnvissers.

Vanaf het staketsel krijgen we eveneens een mooi zicht op de huidige stad en de Albert I-promenade. In de dijkbocht werd het **Zeeliedenmonument** opgericht. Dit monument, van de hand van KREITS, werd opgericht ter herinnering aan de vele zeelieden en vissers die hun leven lieten op zee. Het monument staat waar vroeger de eerste echte vuurtoren stond. De huidige dijk vormt ook de scheidingslijn tussen Ostenda Nova en Ostenda Antiqua. Het oude Oostende, ooit ontstaan op een langgerekt eiland **Testerep** genaamd, werd in de Middeleeuwen door een opeenvolging van vloedgolven en overstromingen volledig door de zee verzwolgen. Haar bestaan wordt nog verraden door de talrijke potscherven die aanspoelen op het strand.

Vincent DUFLOU
Gids "Lange Nelle"